

Особливості діагностики та прогнозування віддалених психо-вегетативних розладів у ліквідаторів аварії на ЧАЕС

Попова І.Ю., Степаненко І.В., Бондар Т.С., Ліхачова Т.А., Попов А.А.,
Степаненко Н.О., Корегіна О.П.

Інститут нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова АМН України, м. Київ, Україна

Нами обстежено 75 ліквідаторів аварії на ЧАЕС з дисциркуляторною енцефалопатією I—III ступенів за методом математичного аналізу ритму серця (РС) і з застосуванням біокібернетичного підходу і за методом вивчення їх емоційно-особистосніх особливостей (тест-МІЛ). Обстеження проводилось на початку та в кінці 21-денного лікування хворих у стаціонарі з призначенням ноотропів, судинорозширювальних препаратів, біостимулаторів, фізіотерапевтичних процедур. Порівняння отриманих психо-вегетативних показників дає уявлення про адаптаційні можливості хворих.

На підставі отриманих результатів виділено 2 групи хворих: з задовільним та незадовільним типами процесу адаптації.

При задовільному типі процесу адаптації до лікування у хворих спостерігали помірне підвищення напруженості механізмів регуляції РС і помірно виражений тривожно-депресивний синдром.

В кінці лікування напруження механізмів регуляції РС значно знижувалось, спостерігалась трофотропна активація, тобто мобілізація функціональних резервів змінювалась їх відновленням і збільшенням обсягу. Зменшувався ступінь соціальної дезадаптації в зв'язку з тим, що незначно виражені тривожно-депресивні прояви, які виявлялися у кінці курсу лікування, стимулювали бажання хворих до активної ліквідації труднощів в особистих контактах.

У разі задовільного типу процесу адаптації до лікування при незначному підвищенні напруження механізмів регуляції РС були значно

виражені прояви дизрегуляції. Переважали тривожно-іпохондричні прояви, апатична депресія.

Наприкінці лікування спостерігалось подальше підвищення напруження механізмів регуляції РС, зростання дизрегуляції. Тривожно-іпохондричні прояви або апатична депресія трансформувались в такі форми емоційно-особистосніх реакцій (виражений тривожно-депресивний синдром, апатична депресія, психопатоподібний синдром), які не сприяли бажанню хворих змінити життєвий стереотип, у них зберігалась соціальна дизадаптація.

Отримані результати дослідження дозволяють у кожному конкретному випадку отримувати уявлення про адаптаційні можливості хворого, призначати адекватну терапію, прогнозувати подальший перебіг захворювання.

Kiadnostical and prognostical value of neurovegetatival testing afther Chernobyl disaster

Popova Yu., Stepanenko I.V., Bondar T.S., Lichachova T.A.,
Popov A.A., Stepanenko N.k., Koregina E.P.

Adaptative properties (evaluated by mathematical analysis of heart rhythm and test MMPI) were studied in 75 liquidators of Chernobyl disaster.

Research was conducted twice — before and after the course of treatment.

Patients were devided in two groups — with good and bad adaptative properties.

The obtained results base diagnostical and prognostical value.